

Foireann oibre Mheitheal Forbartha na Gaeltachta (MFG): (ó chlé) Séamas Ó Gallchoir (Oifigeach Réigiún Dhún na nGall); Saillí Ní Fhlatharta (Oibrí Fiontair, Connacht/Na Mí) Antóin Ó Sé (Príomhfheidhmeannach agus Oifigeach Réigiún, Gaeltachtaí na Mumhan) agus Ivan Mac Philip (Oifigeach Réigiún, Connacht/Na Mí).

Pic: T. Ó Céidigh

LEADER II

Tá Clár LEADER II don Gaeltacht réidh le tosú. Céard é Leader? Céard tá Leader ag iarraidh a bhaint amach? Cén cineál togra a fhaigheann cúnamh airgid tré LEADER? Cén caoi ar féidir cúnamh a fháil ó Leader? Chuaigh Úna Ní Cheannabháin chun cainte le IVAN MAC PHILIP, atá ina Oifigeach Réigiúnach le Meitheal Forbartha na Gaeltachta (MFG) - an eagraíocht atá i bhfeidhil Clár Leader na Gaeltachta.

Is as Gaeltacht Dhún na nGall do Ivan Mac Philip ó thúis. Tá oifig réigiúnach MFG lonnaithe sna hAille, Indreabhán, trasna an bhóthair ó Ghairmscoil Chomchille agus is ann atá Ivan ag obair in éindí le Saillí Ní Fhlatharta ó Bhaile na hAbhann. Tá Saillí fostaithe mar oifigeach fiontair faoi scáth LEADER don réigiún Connacht/Na Mí.

Mhínigh Ivan dhom gur focal Francise é Leader, a sheasann do "Liaison entre actions et développement d'économie rurale" agus is clár Eorpach é le forbairt tuaithe, a chothú.

Cuireadh Meitheal Forbartha na Gaeltachta ar bun i 1991 le clár LEADER I a reachtáil sna ceantacha Gaeltachta.

Is comhpháirtíocht atá i MFG idir pobail na Gaeltachta, An Roinn Ealaíon, Cultúir agus Gaeltachta agus Údarás na Gaeltachta. Tá structúr an-chasta ag MFG. Tá an Gaeltacht roinnte i dtíre réigiún - Gaeltachtaí na Mumhan, Gaeltacht Dhún na nGall, Gaeltacht Chonnacht agus na Mí. Tá coiste réigiún de 11 comhalta ag gach réigiún—9 ionadaí pobail, duine ón Roinn Ealaíon, Cultúir agus Gaeltachta chomh maith

le ionadaí ó Údarás na Gaeltachta. Ar bharr ar fad tá Coiste Láir ann ar a bhfuil beirt ionadaithe ó gach ceann dena coistí réigiúnacha chomh maith le Traolach Ó Laoghraire ó Údarás na Gaeltachta agus Michael Keane ón Roinn Eacnamaíochta, Ollscoil na Gaillimhe. Sé Pádraig Ó Dúrcáin atá ina Chathaoirleach ar an gCoiste Láir. Is faoin gCoiste Láir atá an cinneadh deireannach le déanamh faoi iarratas ar bith.

Siad na comhaltaí pobail atá ó Chonamara ar an gcoiste réigiún do Chonnacht/Na Mí ná iad seo leanas: Gearóid Ó Cosgordha - ceantar Chonamara Thiar; Peadar Tommaí Mac Donncha (An Cheathrú Rua) - Na hOileáin agus An Cheathrú Rua; Peatsaí Mac Fhlanncha (Na Forbacha) - Cois Fharraige; Áine Bhreathnach - Dúiche Sheoighe; Tommaí Ó Cadhain (Maigh Chuilinn) - Dúiche na Coiribe. Donncha Ó

Gallchoir ón Corrán, Co. Mhuigheo atá ina Chathaoirleach ar Choiste Réigiúnach Chonnacht/Na Mí. Tá Donncha Ó Gallchoir agus Pádraig Mac Donncha (Ráth Chairn) ar an gCoiste Láir do Chonnacht/Na Mí.

Thug MFG tré chlár LEADER I cúnamh le haghaidh 350 togra sna ceantacha Gaeltachta ar fad. Dúirt Ivan Mac Philip liom gur tháinig 225 togra ó dhaoine príobháideacha agus tháinig an 125 eile ó eagraíochtaí pobail. D'éirigh le LEADER I 193 post lánaimsire, 137 post páirtaímsire agus 185 post séasúrach a chruthú leis an £1.65 milliún a cuireadh ar fáil dóibh.

Tá méadú 55% fáighte ag MFG le Clár Leader II a fheidhmiú. Deir Ivan gur é seo an méadú is mó airgid agus an tarna % méadú is mó, a tugadh do aon eagraíocht forbartha faoi chlár Leader. "Is léiriú é sin ar chomh maith is a bhí ár bplean. Bhí plean an-chumasach curtha le chéile againn."

Beidh ar MFG 20% den chostas riaracháin a bhailiú iad féin. Níl sé socraithe fós cén chaoi a ndéanfar é sin a dhéanamh.

Chomh maith le postanna agus saothrú a chur ar fáil do dhaoine sa Gaeltacht, chuir MFG 'Ón mBonn Aníos', plean cuimsitheach turasóireachta don Gaeltacht, le chéile. Sé an bunsmaoineamh atá sa phlean turasóireachta go mba chóir úsáid a bhaint as an nGaeilge 'mar phríomhfheidhiciúil' leis an turasóireacht a chur chun cinn sa Gaeltacht.

Is ar thograí turasóireachta a caitheadh an chuid is mó den airgead -54%-faoi Clár LEADER I sa Gaeltacht. Chuir LEADER mar shampla, cúnamh ar fáil chun an Brú breá atá in Inis Oirr, a bhunú agus chun an húicéar "An Fámaire" a thógáil agus a fheistiú amach le haghaidh saoire mara do thurasóirí. Is ar thurasóireacht cultúrtha a bhéas go leor den bhéim faoi chlár LEADER II chomh maith.

Creideann Ivan gur féidir an Ghaeilge a úsáid le turasóirí a mhealladh chun na Gaeltachta. "Tá daoine ag iarraidh an cultúr a fheiscint timpeall orthu nuair a thagann siad go Gaeltacht Chonamara. Mar shampla tá sé fáighte amach againn go bhfuil turasóirí ó

thíortha eile ag iarraidh fanacht i dtíthe ina bhfuil Gaeilge le cloistéal ag an teaghlach."

Admhaíonn Ivan go bhfuil sé deacair go minic a chur ina lú ar dhaoine sa Gaeltacht go mba chóir an Ghaeilge a úsáid i bhfógraíocht, ar bhiachlár agus le custaiméirí. "Nuair a bhíonn duine ag tiomáint anoir ó Ghaillimh, ní bheadh fhios agat go bhfuil tú i gceantar ina labhartar Gaeilge. Chuirfeadh sé iontas ort an méid turasóirí a bhíonn i dteangbháil linne ag gearán faoi na fógraí i mBéarla amháin a bhíonn le feiscint sa Gaeltacht. Ní thuigeann daoine ó thíortha eile a thagann ag an nGaeltacht ar saoire cén fáth nach mbaintear úsáid as an nGaeilge ar fhógraí móra agus comharthaí bóthar i gceartlár na Gaeltachta."

Tugann Ivan an-mholadh don eagraíocht Gaillimh le Gaeilge agus an obair mhór atá déanta acu le roinnt blianta anuas, le go mbeadh Gaeilge le feiscint i bhfógraíocht gnó. Tá níos mó Gaeilge le feiscint ar bhiachlár i gcathair na Gaillimhe ná mar a bhíonn le feiscint ar bhiachlár i roinnt dena bialainn i nGaeltacht Chonamara. Deir Ivan Mac Philip go mb'fhéidir go dteastaíonn eagraíocht Chonamara le Gaeilge i nGaeltacht Chonamara lena chur ina lú ar lucht gnó anseo gur tairbhe dóibh an Ghaeilge chomh maith le Béarla a úsáid i bhfógraíocht, atá dírithe ar thurasóirí.

Céard a bhéas ar bun faoin gclár LEADER II?

- Tá sé i gceist ag MFG cúnamh a thabhairt faoi LEADER II le margáíocht a dhéanamh ar 'Saoire Gaeil' - pacáiste saoire a thabharfaidh deis don chuairteoir cultúr beo na Gaeilge a bhlaiseadh sa Gaeltacht.
- Tá sé i gceist feachtas margáíochta 'Déanta sa Gaeltacht' a thosnú, le ceardalocht d'ardchaighdeán a dhíol.
- Cuirfear seirbhís comhairleoireachta ar fáil do eagraíochtaí pobail agus daoine príobháideacha chun bainistíocht a chuid gnótha a neartú.
- Eagrófar cúrsaí oiliúna.
- Cuirfear seirbhís eolais ar fáil do dhaoine a bhfuil gnó beag acu sa Gaeltacht.

Deireann Ivan go mbeidh tús áite tugtha 'dona ceantair neamhfhorbartha' faoi chlár LEADER II.

Seo leanas an leibhéal cúnamh a bhéas ar fáil ó MFG do thograí faoi Chlár Leader II, a shasaíonn na coinníollacha atá leagtha síos:

Deontas suas go

- 80% den chostas suas go £5,000 le haghaidh Staidéar Féidireachta a dhéanamh ar thogra forbartha.
- 20% cúnamh le áiseanna lóistín a chur ar fáil i gceantacha a bhfuil éileamh ar lóistín agus a bhfuil ganntanas lóistín ann cheana.
- 50% den chostas le margáíocht a dhéanamh.
- 100% den chostas do thograí a bhaineann le forbairt pobail.
- 50% le haghaidh oifigí turasóireachta a reachtáil.
- 50% le haghaidh áiseanna turasóireachta a fhorbairt.
- 50% le haghaidh tograí cultúrtha.
- £5000 nó £100 sa tseachtain mar dheontas fostaíochta.

Céard tá le déanamh ag duine nó ag eagraíocht más mian leo buntáiste a bhaint as Clár LEADER II? Bhuel tá foirm iarratais réasúnta simplí ag MFG le líonadh i dtosach. Deir Ivan go gcuidíonn sé go mór le duine atá ag déanamh iarratais go mbeadh an obair baile déanta acu roimh ré agus go gcuirfí ar fáil do MFG an oiread eolais agus a chabhródh le MFG cinneadh a dhéanamh.

Seoltar na foirmeacha agus aon eolas breise ag Ivan Mac Philip, MFG, Na hAille, Indreabhán agus má tá bunús maith leo cuirfidh Ivan an t-iarratas os comhair Coiste Réigiún Chonnacht/Na Mí. Má ghlactar leis an iarratas ag an leibhéal sin téann sé ansin os comhair an Choiste Láir. Tá Ivan agus Saillí ar fáil san oifig sna hAille (091-93410) le eolas, comhairle agus cúnamh a thabhairt do dhaoine nó do choistí atá ag smaoineamh ar iarratas a dhéanamh ar MFG le cúnamh a fháil faoi Chlár LEADER le togra a chur chun cinn.

Go n-éirí go geal le Pléaraca Chonamara

Feilm Éisg Chuigéil Teo.

An Bóthar Buí, An Cheathrú Rua

Teil: 091-595018

BREANDÁN Ó TUAIRISG CONRAITHEOIR TÓGÁLA

LOCHÁN BEAG, INDREABHÁN,
CO. NA GAILLIMHE

FÓN: 091-93201